

Bestyrelsesmødet den 21. Oktober 1916

i

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Til Stede var Præsidenterne Professor *T. Westermann*, Lensgreve *Fr. Mollke* og Kammerherre *Carl Bech*. Af Bestyrelsesraadets Medlemmer var mødt: Gaardejer *H. Andersen*, Proprietær *P. Andersen*, Professor *B. Bang*, Professor *B. Bøggild*, Hofjægermester *Cederfeld de Simonsen*, Lærer *Chr. Christensen*, Proprietær *C. Grut Hansen*, Proprietær *V. Jespersen*, Kammerherre *N. Juel*, Forstander *H. P. Larsen*, Etatsraad *Jørgen Larsen*, Inspektør *J. P. Leegaard*, Baron *G. Lerche*, Hofjægermester *H. Lüttichau*, Proprietær *P. Nielsen*, Forpagter *G. F. Schroll*, Hofjægermester *C. Sehested-Juul*, Forpagter *Selchau-Hansen*, Forpagter *Chr. Sonne*, Hofjægermester *A. Tesdorpf*, Baron *Wedell-Neergaard* og Forpagter *J. Willumsen*.

Den ledende Præsident, Professor *Westermann*, indledede Mødet med nogle Mindeord over følgende i Aarets Løb afdøde: Direktør *M. P. Blem*, Overassistent *H. P. Lunde*, Grev *Ludvig Reventlow*, Etatsraad *Chr. Hansen* og Landstingsmand, Gaardejer *N. Jensen-Toustrup*. Endvidere bød Præsidenten følgende nyvalgte Medlemmer af Bestyrelsesrådet Velkommen: Proprietær *P. Andersen*, Sejersgaard, Landbrugslærer *K. Bak*, Starupgaard, Proprietær *V. Jespersen*, Næsbyhoved, Kammerherre *N. Juel*, Mejlgaard, og Hofjægermester *C. Sehested-Juul*, Ravnsholt.

Efter at dernæst nogle indre Forhold var drøftede, gik man over til de paa Dagsordenen opførte Sager. Den første var et af Professor *H. Goldschmidt* efter Forhandling med Landhusholdningsselskabet udarbejdet Forslag om Oprettelsen af et Bureau for Fødringssspørgsmaal. D'hr. Professor *Goldschmidt* og Statskonsulenterne *Axel Appel* og *P. A.*

Mørkeberg deltog i nogen Tid i denne Forhandling, der resulterede i, at det besluttedes at fremlægge Spørgsmaalet til Forhandling paa et af de tvangfri Møder mellem de 4 Landbrugsorganisationer.

Forhøjelse af Landvæsenlærlingenes Lønninger. Kammerherre *Bech* meddelte, at før 1894 var Lønningerne for Selskabets 3 Aars Landvæsenlærlinge 100 Kr. for det første Læreaar, 120 Kr. for det andet og 140 Kr. for det tredje. Fra 1. November 1894 blev de forhøjede henholdsvis til 120 Kr., 150 Kr. og 180 Kr. og fra 1. November 1906 yderligere til 150 Kr., 200 Kr. og 250 Kr. I de forløbne 10 Aar har de staaet paa denne Højde. Da imidlertid Lønningerne i Landbruget i Nutiden er stegne stærkt, foreslog Præsidiet, at Lønningerne sættes op med 100 Kr., saaledes at de fremtidig bliver 250 Kr., 300 og 350 Kr. — Ligeledes foreslog Præsidiet, at Lønningerne for 2 Aars Lærlingene paa veldrevne Bøndergaarde forhøjes fra 175 Kr. og 200 Kr. til 275 og 300 Kr. og for Foderlærlingene fra 175, 200 og 250 Kr. til 275, 300 og 350 Kr. Disse Forslag vedtoges enstemmig, og det overlodes til Præsidiet at tage Bestemmelse om, hvor naar Forhøjelsen skal træde i Kraft.

Efter at et af Præsidiet fremlagt Forslag var behandlet og vedtaget eventuelt optaget til fornyet Behandling, naar Verdenskrigen er afsluttet, forelagde Selskabets Kasserer *H. M. Knudsen* Forslag til Virksomhedsplan og Budget for Aaret 1. April 1917 til 31. Marts 1918, der vedtoges til Fremlæggelse paa den kommende Generalforsamling.

Professor *Westermann* indledede den næste Sag: Landhusholdningsselskabets Historie. Med den Betydning for Øje, som Landhusholdningsselskabet har haft for vort Landbrugs Udvikling, er det mærkeligt, at Selskabets Historie endnu ikke er skrevet. Den udførligste Fremstilling af Selskabets Virksomhed er udarbejdet af Kammerraad *J. B. H. Andersen*, den er paa 17 Sider og findes som bekendt i *Møller-Holst's* »Landbrugs-Ordbog«. Om et Par Aar, i 1919, holder Selskabet 150 Aars Jubilæum, og Præsidiet har nu ment, at man skulde søge at faa raadet Bod paa Savnet og faa Selskabets Historie udarbejdet. Præsidiet har derfor gjort Aftale med Professor, Dr. phil. *E. Arup* om at udarbejde Selskabets Historie for den ældre Tids Vedkommende, medens det er bleven overdraget Selskabets Sekretær at skrive den nyere Tids Historie.

Da »Det kgl. Selskab for Norges Vel«, der jo har spillet en lignende Rolle for Norges Landbrug som Landhusholdningsselskabet for Danmarks, fejrede sit 100 Aars Jubilæum i

1909, blev det overdraget Historikeren *O. A. Øverland* at skrive dets Historie. Til Dato foreligger der af denne kun et Bind, der behandler Tidsrummet 1809—13. Disse 4 Aar er behandlet i et Skrift paa 300 Sider i Kvart! Ligeledes har det kgl. svenske Landbrugsakademi ved sit Hundredaarsjubilaum i 1913 udgivet et Skrift om Virksomheden. Dette Skrift er udarbejdet af Akademiets Sekretær, Professor *Juhlin Dannfelt*.

Bestyrelsesraadet bifaldt fuldt ud, at Landhusholdnings-selskabets Historie nu bliver udarbejdet.

Sekretær *Hertel* gav dernæst Meddelelse om Indstilling til Ministeriet om Lønningsforhøjelse for Statskonsulenterne. I 1907 henstillede Selskabet til Ministeriet, at dette søgte at faa de landøkonomiske Statskonsulenters Lønningsforhold forbedrede og ordnede i en Lønningslov, og Selskabet foreslog som passende en Begyndelseslønnig af 3000 Kr. og en Maksimumslønning af 4200 Kr. I Loven af 27. Maj 1908 om de landøkonomiske Statskonsulenters Lønning blev der imidlertid kun tillagt dem en Begyndelseslønnig af 2400 Kr. og en Maksimumslønning af 3600 Kr. — altsaa Lønninger, der er 25 pCt. lavere end de af Selskabet foreslaede. — I 1912 foreslog endvidere Selskabet, at der paa Grund af den almindelige Prisstigning og indtil en regulær Lønningsforhøjelse kunde finde Sted, maatte blive tilstaaet Statskonsulenterne et midlertidigt Dyrtidstillæg, men denne Henstilling blev resultatløs.

Den i Aar vedtagne Lønningslov af 17. April gennemfører som bekendt Lønforbedringer for Embeds- og Tjenestemændene ved en Række Landbrugsinstitutioner: Landbohøjskolen, Forsøgslaboratoriet, Serumlaboratoriet, Statsfrøkontrollen og Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. Hermed har Bevilgningmyndighederne erkendt Nødvendigheden af en Forhøjelse af Lønninger, der tidligere var af omtrent samme Størrelse som Statskonsulenternes. I Henhold til Loven af 17. April 1916 lønnes nu f. Eks. Forsøgslederne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur med 4000 Kr. aarlig, stigende til 5600 Kr., medens Forsøgslederne ved Landbohøjskolens landøkonomiske Forsøgsvirksomhed lønnes med 3000 Kr. aarlig, stigende til 4600 Kr. Den af Statskonsulenterne udfoldede Virksomhed staar sikkert ikke tilbage i Ansvar og Betydning for Forsøgsledernes ved Forsøgsvirksomheden i Plantekultur, men Statskonsulenterne er nu ikke ligestillede med Forsøgslederne, men kun med de faste Assistenten ved Plantekulturen. Som Lønningsforholdene nu er ordnede, har endvidere de fast ansatte Assistenten ved Landbohøjskolen og Maskinmeste-

ren dér samme Maksimumslønning som Statskonsulenterne, men uden paa nogen Maade at ville forringe de nævne Tjenestemænds Virksomhed tør det nok siges, at den i Betydning for Landbruget ikke kan sidestilles med Statskonsulenternes.

Efter Selskabets Anskuelse har Statskonsulenterne en moralsk Ret til at opnaa bedre Lønningsvilkaar end de nuværende, der blev fastsat under ganske andre økonomiske Forhold end de nu gældende, og der i Virkeligheden maa siges at være ganske utilfredsstillende for dem. Og Selskabet har derfor i en Skrivelse af 29. Juni d. A. rettet en meget indtrængende Henstilling til Landbrugsministeriet, om i den kommende Rigsdagssamling at søge at faa Loven af 27. Maj 1908 undergivet en for Konsulentinstitutionen og Konsulenterne tilfredsstillende Ændring, saaledes at disse i Lønningsvilkaar bliver ligestillede med Forsøgslederne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Som Svar paa denne Henstilling modtog Selskabet den 9. Oktober en Skrivelse, i hvilken det hedder, »at Ministeriet, forsaavidt Forholdene maatte tillade det, vil være villig til at medvirke til en Revision af de omhandlede Lønningsbestemmelser«, men forinden videre foretages, udbeder det sig forskellige Oplysninger, som nu vil blive fremsendte.

Fra alle Sider inden for Bestyrelsesraadet udtaltes der Ønske om, at det maa lykkes at faa gennemført den af Selskabet foreslaaede Lønningsforhøjelse.

Konsulentvirksomheden i Maskinbrug. Professor *Westermann*: Der er tidligere, bl. a. i Selskabets sidste Aarsberetning, gjort Rede for, at Konsulentvirksomheden vedrørende Landbrugets Redskaber og Maskiner siden 1. April i Aar er bleven ordnet saaledes, at Ingeniør *Feilberg* blev fritaget som konstitueret Konsulent i Spørgsmaal vedrørende Kraftmaskiner og Installationer af faste Anlæg, medens Landbrugskandidat *Anton Christensen* blev ansat som fast Statskonsulent i Landbrugets Arbejdsmaskiner samtidig med, at der — indtil der bliver ansat en fast Statskonsulent for Kraftmaskiner og faste Installationer — er stillet ham en Medhjælperum af indtil 3500 Kr. aarlig til Raadighed for af denne at udrede de nødvendige Honorarer og Rejsegodtgørelser til specialkyndige Mænd, som han henvender sig til for at faa Bistand ved Konsulentvirksomheden paa Omraader, hvor saadan Bistand er nødvendig.

Meningen er altsaa, at der senere skal søges en fast Statskonsulent ansat i Spørgsmaal vedrørende Kraftmaskiner og faste Installationer. Da det med den Konsulentlønning,

der for Tiden kan bydes, vil være vanskeligt at faa en tilstrækkelig dygtig, videnskabelig og praktisk uddannet Mand ansat, har man tænkt sig Stillingen som Konsulent forenet med Stillingen som Docent ved Landbohøjskolen, saaledes at Vedkommende kunde faa de dermed forbundne Gager. Den 27. Maj i Aar tilskrev derfor Selskabet Landbohøjskolen om Sagen og forespurgte, om man »tør forvente Højskolens Støtte for et Forslag om en Kombination af Stillingen som Statskonsulent for Kraftmaskiner og faste Installationer og det Lektorat heri, der i Henhold til Lønningsloven for Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole m. v. af 17. April d. A. senere tør forventes oprettet ved Højskolen?« Under 17. Juni svarede Højskolen, at den gerne ser den nævnte Kombination gennemført og vil støtte Bestræbelserne herfor, idet den »gaar ud fra, at den, dersom Tanken realiseres, faar passende Indflydelse paa Valget af den nye Lærer og Konsulents Person.«

Om Ansættelsen af en Landbrugskonsulent i Tyskland udtalte Grev *Moltke*: I Henhold til tidligere Forhandlinger i Bestyrelsesraadet bragte Selskabet Spørgsmaalet om Ansættelsen af en Landbrugskonsulent i Tyskland frem paa 2 »tvangfri Møder« af Landbrugsorganisationerne den 23. November f. A. og den 5. Maj d. A., og i Henhold til Forhandlingerne paa disse indgik Selskabet den 7. Juni med en motiveret Henstilling til Ministeriet om, at den ved Veterinærkonsulent *Arups* Død for 4 Aar siden ledigblevne Stilling som Danmarks Landbrugskonsulent i Tyskland nu maa blive besat. Under 20. Juni har Ministeriet svaret, at »det er betænkt paa at søge de hertil fornødne Midler bevilgede paa Forslag til Finansloven for 1917—18,« men udbad sig samtidig en Udtalelse fra Selskabet om, hvilke Beløb der antagelig vilde medgaa hertil. Efter underhaands Forhandlinger med Ministeriet foreslog Selskabet, at den Paagældendes Lønning sættes til 8000 Kr., hvilket var den Lønning, Konsulent *Arup* oppebar, da han døde. Hvad angaar Kontorholds- og Rejseudgifterne, udtalte Selskabet, at det paa nærværende Tidspunkt er meget vanskeligt at angive, til hvor stort et Beløb de rettelig bør sættes, og Selskabet foreslog derfor, at der stilles et til de særlige Forhold afpasset Beløb til Raadighed til Kontor og Rejser, og at Konsulenten heraf faar sine Udgifter dækkede i Henhold til de af ham indsendte Regninger.

Paa de ovennævnte 2 tvangfri Møder drøftede man endvidere Ønskeligheden af, at der søges oprettet et fast, sagkyndigt Udvalg, der tjener som Forbindelsesled mellem vort Landbrug og dets Konsulenter i Udlandet. Medens Selskabet, De

samvirkende danske Landboforeninger og Andelsudvalget udtalte sig for Oprettelsen af et saadant Udvalg, stillede De samvirkende danske Husmandsforeninger sig tvivlende til Nødvendigheden af at søge det oprettet. Spørgsmaalet herom vil yderligere blive drøftet paa det næste tvangfri Møde.

Paa Finanslovsforslaget for 1917—18 er der nu optaget en Bevilling paa 8000 Kr. til Lønning af en Landbrugskonsulent i Tyskland, medens der til Kontorhold m. v. for Konsulenterne i England, Rusland og Tyskland er opført et kalkulatorisk Beløb af 12000 Kr.

Det landøkonomiske Driftsbureau. Professor *Westermann* oplyste, at Spørgsmaalet herom blev, som det vil erindres, behandlet paa Selskabets Bestyrelsesmøde i Oktober 1914 (jvfr. Tidsskr. f. Landøk., 1914, S. 631—32), og det blev vedtaget at fremlægge det paa et »tvangfrit Møde« af Landbrugsorganisationerne. Dette fandt Sted den 23. Novbr. i Fjor, og Sagen blev paany behandlet paa et Møde den 5. Maj i Aar, i hvilket deltog som særlig indbudte Professor *O. H. Larsen* og Departementschef *Adolf Jensen*, Det statistiske Departement. Professor *O. H. Larsen* havde udarbejdet en foreløbig Plan for Bureauets Oprettelse, der fra alle Sider vandt Tilslutning, og der blev nedsat et Udvalg til at arbejde videre for Sagens Gennemførelse. Dette kom til at bestaa af: Professor *Westermann*, valgt af Selskabet, Forstander *Brink Lassen*, valgt af De samvirkende danske Landboforeninger, Husmand *Jensen Vandman*, valgt af De samv. d. Husmandsforeninger, Statskonsulent *Fr. Hansen*, valgt af Andelsudvalget, Kontorchef, *Henrik Pedersen*, valgt af Det statistiske Departement, og Professor *O. H. Larsen*, valgt paa Mødet d. 5. Maj.

Den 31. Maj holdt Udvalget sit første Møde i Landhusholdningsselskabet, hvor man drøftede den af Professor *Larsen* udarbejdede foreløbige Plan, som skal danne Grundlaget for Udarbejdelsen af den detaillerede Arbejdsplan. Det er Hensigten, at de 2 første Aar skal være en forberedende Periode, inden det egentlige Bureau bliver oprettet, og Udvalget vedtog enstemmig at anmode Forstander *Overgaard*, Ladelund Landbrugsskole, om i disse 2 Aar at overtage den foreløbige Organisation og Ledelsen af det forberedende Arbejde. Hr. *Overgaard*, hvis Virksomhed paa Ladelund fortsættes uforandret som hidtil, har givet et bekræftende Svar paa Henvendelsen, og der er nedsat et Underudvalg til at udarbejde den detaillerede Arbejdsplan. Dette Udvalg bestaar af Forstander *Overgaard*, Professor *O. H. Larsen* og Forstander *Brink Lassen*.

Den første har i Sommer foretaget en Rejse i Norge og

Sverige for at studere de derværende Bureaurs Virkemaade, ligesom han med Handelsministeriets Tilladelse i Sommer deltog i et Kursus i almindelig Handelsbogholderi ved »Den jyske Handelshøjskole« i Aarhus.

I de første 2 Aar vil altsaa det forberedende Arbejde ske fra Ladelund, men naar Bureauet bliver oprettet, skal det have Hjemsted i København.

Møderne med Landbrugsorganisationerne. Professor *Westermann* meddelte, at der af »tvangfri Møder« af de 4 Landbrugsorganisationer i Aar kun har været afholdt to, den 25. Februar og den 5. Maj. Det første optoges helt af Meddelelser fra og Forhandlinger om det nu ophævede Landbrugsraad. I Selskabets sidste Aarsberetning (Side 186—96) findes optaget et udførligt Referat herom. Paa Mødet den 5. Maj drøftedes Spørgsmaalene om Ansættelsen af en Landbrugs-konsulent i Tyskland og Oprettelsen af et landøkonomisk Driftsbureau; det Standpunkt, Mødet tog til disse 2 Spørgsmaal, er meddelt ved Omtalen af Dagsordenens to foregaaende Sager. Paa Mødet behandledes ligeledes Spørgsmaalet om »Sommer-tidens« Indførelse, og det vedtoges, at De samvirkende danske Landboforeninger skulde bringe følgende Udtalelse til Landbrugsministeriets Kundskab: »Mødet finder sig foranlediget til at udtale, at man anser Indførelsen af særlig Sommertid for uheldig og praktisk uigennemførlig for Landbrugets Vedkommende«.

Endvidere er der i Aarets Løb afholdt 12 Møder mellem De samvirkende danske Landboforeninger, Andelsudvalget og Selskabet angaaende forskellige foreliggende Sager. Det vilde selvfølgelig føre for vidt at give en detailleret Redegørelse for disse mange Møder, og der skal derfor her kun fremhæves følgende.

I en Skrivelse af 25. Februar meddelte Ministeriet, at det betragtede Landbrugsraadet som ophævet, da De samvirkende danske Husmandsforeninger havde trukket deres Repræsentanter tilbage. De 3 Organisationer udtalte i en Skrivelse af 7. Marts deres Beklagelse herover og henstillede, at Raadet blev opretholdt. Hvis Ministeriet imidlertid ikke vilde dette, modtog de 3 Organisationer gerne Ministeriets Tilbud om ogsaa fremtidig at ville raadføre sig med dem, men af nærliggende Grunde vilde de foretrække, at denne Raadføring fandt Sted ved Mænd, som de udpegede, og da nu de Mænd, som havde haft Sæde i Landbrugsraadet, var inde i de foreliggende Spørgsmaal, anmodede de Ministeriet om at henvende sig til disse. Naar Henvendelsen skete til Landbrugsraadets tidligere For-

mand, Direktør *Anders Nielsen*, vilde han lade den gaa videre. I Skrivelse af 24. Marts meddelte imidlertid Ministeriet, at det maatte foretrække at tilstille Landboforeningernes og Selskabets Repræsentanter direkte Indbydelse, medens det efter Karakteren af de foreliggende Spørgsmaal samtidig vilde henvende sig til Ledelserne af de forskellige Andelsvirksomheder. Herpaa svarede Organisationerne under 24. Maj, at de selvfølgelig vilde være villige til at optage en Forhandling med Ministeriet, naar det ønskes, men at de vilde sætte megen Pris paa, at Ministeriet i saa god Tid som muligt vilde underrette dem om, hvilke Sager der skulde behandles og hvem der blev indbudt, for at de 3 Organisationer i Forvejen indbyrdes kunde drøfte de foreliggende Spørgsmaal. Derimod ønskede Organisationerne ikke fremtidig at sende Repræsentanter til Prisreguleringskommissionens Forhandlinger, bl. a. fordi Ministeriet ved ikke at indbyde Repræsentanter for Andelsudvalget paa vilkaarlig Maade havde foretaget en Sigtning af den af de 3 Organisationer i Fællesskab udpegede Repræsentation.

Paa et Møde den 7. Marts bemyndigedes Andelsudvalget til paa Organisationernes Vegne at rette en Henvendelse til Regeringen og Finansudvalget angaaende den forsinkede Transport af Kunstgødning til Forbrugerne, og paa et Møde den 26. Juli sluttede Organisationerne sig til en af Andels-Gødningsselskabet af 1916 indsendt Protest mod en eventuel Monopolisering af Importen af Chilisalpeter.

Paa forskellige Møder har endvidere Organisationerne drøftet den fremtidige Ordning vedrørende Kødeksporten og Hjemmemarkedet, og i en Skrivelse af 16. Juni til Indenrigsministeriet meddelte de de Forudsætninger, under hvilke de kunde gaa med til Ordningen. Efter fornyede Forhandlinger valgte de 3 Organisationer paa et Møde den 1. Juli til Medlemmer af det nedsatte Kødudvalg Dhrr. Gaardejer *M. Lambæk*, Direktør *Ole Olsen*, Forpagter *N. Porse* og Forstander *Brink Lassen*.

Endelig kan det fremhæves, at efter Møder i Indenrigsministeriet og mellem de 3 Organisationer indbyrdes indgik disse den 3. August med en Skrivelse til Indenrigsministeriet, i hvilken de over for dette nærmere præciserede deres Standpunkt til Kornordningen. Denne Skrivelse blev sendt til Ritzaus Bureau og har været offentliggjort i de fleste Dagblade og i Landbrugsbladene.

Etatsraad *Feilbergs* Legat til Uddannelse af unge Islændere. Sekretær *Hertel* erindrede om, at i 1898 skænkede Etatsraad *Feilberg* en Sum af 1200 Kr. for at sætte det i

Stand til i Begyndelsen af det 20. Aarhundrede at sende til Island en dansk Mand, for at han kunde sætte sig ind i de islandske Forhold og vedligeholde det hidtil bestaaende venskabelige Forhold mellem islandsk og dansk Landbrug. I 1908 førtes der en Korrespondance mellem Etatsraad *Feilberg* og Selskabet angaaende Anvendelsen af denne Sum, en Korrespondance der resulterede i, at man besluttede at se Tiden an nogle Aar for at se, om der ikke skulde fremkomme Momenter, der kunde hjælpe til Løsningen af den oprindelige Opgave. Da imidlertid saadanne Momenter ikke er fremkommet, skrev Selskabet i Juni Maaned d. A. paany til Etatsraaden om Sagen, og Resultatet er blevet, at Selskabet har haft den Glæde at modtage et Beløb paa 1200 Kr. fra Etatsraad *Feilberg*, der skal tillægges det oprindeligt modtagne Beløb af 1200 Kr., og Renterne af den samlede Sum, altsaa 2400 Kr., skal fremtidig anvendes til Understøttelse af unge Landbrugere fra Island, der søger praktisk eller teoretisk Uddannelse i Danmark. Legatet er allerede for første Gang uddelt i Aar, idet der er tillagt en ung Islænder, *Vallyr Stefansson*, en Understøttelse paa 350 Kr. Hr. S., der er Landbrugskandidat og cand. phil., studerer for Tiden ved Landbohøjskolen, hvor han følger Forelæsningerne og Øvelserne i Kulturteknik, hvorefter han agter at gennemgaa et praktisk Kursus ved Hedeselskabet.

Dagsordenens næste Punkt: Oprettelsen af et Forsøgsmælkeri indlededes af Grev *Moltke*. Spørgsmaalet om Oprettelsen af et Forsøgsmælkeri har staaet paa Dagsordenen siden 1909, da der i Selskabet afholdtes et Møde derom med Repræsentanter for dette, Forsøgslaboratoriet, Dansk Mejeristforening, De samvirkende danske Mejeriforeninger og den jyske Fællesforenings Mælkeriudvalg, Professorerne *Bøggild* og *Orla Jensen* og Konsulenterne i Mælkeribrug. Saavel Repræsentanterne for det praktiske som for det videnskabelige Mælkeribrug var alle enige om Ønskeligheden af, at der oprettes et Forsøgsmælkeri, og der blev nedsat et Udvalg til at fremkomme med et detaljeret Forslag om et saadant. Dette Udvalg har bestaaet af følgende Herrer: Forstander *Hofman-Bang* (Formand), Mælkeribestyrer *Bergstedt*, Statskonsulent *A. P. Hansen*, Gaardejer *H. Jensen*, Professor *Orla Jensen*, Mælkeribestyrer *Justesen* og Forpagter *Porse*. Efter at der var ført nogle Underhaands-Forhandlinger med Ministeriet, der paa det daværende Tidspunkt ikke saa sig i Stand til at søge de til Mælkeriets Oprettelse og Drift nødvendige Midler bevilget, blev Sagen imidlertid foreløbig stillet i Bero. To Aar efter toges den op paany, men blev paa Grund af de finansielle Forhold atter stillet i Bero,

og først i Marts Maaned 1913 mente Selskabet, at Tiden var kommen, da det kunde anmode Udvalget om at genoptage sit Arbejde. Dette fandt da Sted, og efter Forhandlinger mellem Ministeriet, Selskabet og Udvalget udarbejdede dette en udførlig Betænkning, i hvilken det gør nærmere Rede dels for nogle af de Opgaver, der formentlig ligger nærmest for et Forsøgsmælkeri at optage, dels for dettes Indretning og Ledelse, dels og endelig for de Beløb, der vil kræves til dets Oprettelse og Drift. Efter at denne Betænkning var drøftet og enstemmig vedtaget paa et Møde af de fornævnte Institutioner med Flere, oversendte Selskabet den under 19. Februar i Aar til Ministeriet. I Skrivelse af 22. Juni meddelte dette Selskabet, at det »muligvis ved Forslaget til Finansloven for 1917—18 vil søge den fornødne Bevilling til Oprettelsen af det ommeldte Forsøgsmejeri«, men at det ønskede et specificeret Overslag over Udgifterne. Et saadant har Selskabet derfor fremskaffet og oversendt til Ministeriet. Forsøgsmælkeriets Anlæg er beregnet til 125.000 Kr., de aarlige Driftsudgifter til 35.000 Kr. Blandt de Opgaver, der formentlig ligger nærmest for Forsøgsmælkeriet at optage, kan bl. a. fremhæves: Undersøgelser og Prøver af Maskiner, Kærningsundersøgelser, Undersøgelser vedrørende Flødens Syrning, Ostningen, Foderets Indflydelse paa Mælken saavel til Fremstilling af Smør som Ost.

Mælkeriet tænkes opført i en Stationsby i Nærheden af København. Det underlægges Forsøgslaboratoriet og ledes af dette, det skal fornemmelig arbejde for den praktiske Side af Sagen, men ogsaa afgive Husrum for videnskabelige Undersøgelser. For at bringe Ledelsen i nær Kontakt med det praktiske Mælkeribrug, foreslaar man oprettet et Forsøgsraad, som skal være delagtig i Overledelse og Administration, og som skal bestaa af 2 Repræsentanter for dansk Mælkeribrugs Fællesorganisation, 2 Repræsentanter for Dansk Mejeristforening, 1 Statskonsulent, 1 Repræsentant for Forsøgslaboratoriet samt Professor *Orla Jensen*. Forsøgsraadets Møder foreslaas ledede af Forstanderen for Forsøgslaboratoriet, dog uden at han har Stemmeret, og efter Forslag af ham udarbejder det Virksomhedsplan og Budget for det kommende Aar. Det holder Møde mindst 2 Gange aarlig.

Endvidere har man foreslaaet, at de videnskabelige Undersøgelser for Smørrets Vedkommende som Regel udføres paa Forsøgslaboratoriet og for Ostens Vedkommende af Professor *Orla Jensen* paa polyteknisk Lærestanstalt.

Den daglige Ledelse, saavel den tekniske som den commercielle, er tænkt lagt i Hænderne paa en intelligent, praktisk

uddannet Mand, der dog maa have Forudsætninger for Forsøgsvirksomhed, og der til sin Raadighed har en saa stor Medhjælp, at det dagllge Arbejde kan gaa upaavirket af Forsøgsarbejdet.

Paa Finanslovforslaget for 1917—18 er der foreslaaet bevilget et Beløb af 125.000 Kr. til Opførelsen af Forsøgsmælkeriet.

Prisopgaven vedrørende Fedning. Sekretær *Hertel* meddelte, at i 1914 udsatte Selskabet en Prisopgave vedrørende Fedning; der indkom 2 Besvarelser, der imidlertid ikke kunde komme i Betragtning. I Fjor udsattes derfor Prisopgaven igen, og ved Indleveringsfristens Udløb den 1. Marts i Aar var der indkommet 7 Besvarelser. Disse er gennemgaaede af det nedsatte Dommerudvalg, Dhr. Statskonsulent *Appel*, Proprietær *Hansen*, Stenagergaard, og Proprietær *Poulsen*, Quelstrup. Dommerudvalget udtalte i sin Indstilling, at kun to af Besvarelserne kunde komme i Betragtning, og af disse 2 foretrak de afgjort den ene, naar der blev forelagt enkelte Ændringer i den, her nogle Forkortelser, hist nogle Tilføjelser. Efter at Forfatteren var gjort bekendt hermed, ændrede han Afhandlingen i Overensstemmelse med de fremsatte Betragtninger, og Afhandlingen er nu i sin ændrede Skikkelse sendt til Gennemsyn til de to, af Dommerne, der havde foreslaaet Ændringer i den foretagne. Der er altsaa nu al Udsigt til, at der vil komme til at foreligge en fyldestgørende Besvarelse af Prisopgaven.

Mindre Meddelelser.

Bestyrelsesmøde og Generalforsamling i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab er fastsat til Torsdagen den 14. December henholdsvis Kl. 1¹/₂ og Kl. 7.

Danmarks Smørekspport 1915—16 og Danmarks Om-sætning med Udlandet af Landbrugets Produkter i Aaret 1915. I en lang Aarrække har Professor *B. Bøggild* og Ekspeditionssekretær *N. C. Christensen* her i Tidsskriftet givet en Redegørelse henholdsvis for vor Smørudførsel og for vor Omsætning med Udlandet af Landbrugets Produkter i det forløbne Aar. Da det statistiske Materiale ikke foreligger, kan disse Oversigter ikke bringes i Aar, men Tidsskriftet haaber senere at kunne bringe dem.

Frankrigs Landbrug er selvfølgelig i høj Grad bleven paa-virket af Krigen. Af et Foredrag, som *Henry Sagnier*, Se-kretær i »l'Académie d'Agriculture de France«, har holdt om »det franske Landbrug og Krigen«, fremgaar det saaledes, at mere end 2 Mill. ha af Frankrigs Landbrugsareal er besat af Tyskerne. Af dette Areal var før Besættelsen 1.7 Mill. ha dyrket med Korn, 288.000 ha med Kartoffler, 188.000 ha med Sukkerroer og ca. 160.000 ha med andre Kulturer.

Kreaturbestanden er gaaet betydelig ned. Der fandtes:

| | | | | |
|-----------------------|------|-----|------------|------------|
| Ved Udgangen af Aaret | 1913 | ca. | 3.200.000 | Heste |
| — — — — | 1915 | - | 2.100.000 | — |
| — — — — | 1913 | - | 15.000.000 | Stkr. Kvæg |
| — — — — | 1915 | - | 12.500.000 | — — |
| — — — — | 1913 | - | 7.000.000 | Svin |
| — — — — | 1915 | - | 5.000.000 | — |
| — — — — | 1913 | - | 16.200.000 | Faar |
| — — — — | 1915 | - | 12.400.000 | — |

Hvidtjørn som Erstatning for Kaffe. I Deutsche Landw. Presse skrives, at efter at Englands Blokade omtrent helt har umuliggjort Tilførselen af Kaffe, har den største Del af den tyske Befolkning vænnet sig til Anvendelsen af Surrogater, og Forbruget af disse er derfor vokset enormt. Byg er hovedsagelig benyttet som Surrogat, men da der er stærkt Brug for den til Fodringsanvendelse, har man fra ledende Side besluttet at søge den afløst af Hvidtjørn, og der er nu i Berlin under Deltagelse af det tyske Riges og Preussens Krigsselskab blevet oprettet et Kontor for Indsamling og Anvendelse af Hvidtjørn som Surrogat for Kaffe. I alle Egne af Tyskland, hvor der findes Hvidtjørn i nævneværdig Mængde, er der nu oprettet Indsamlingsdepoter, som betaler Befolkningen 20 Pf. pr. kg for lufttørrede, for Stængler, Blade og Grene befriede Frugter.

Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek er for Fremtiden aabent fra Kl. 10—4.